

CYFARFOD:	PWYLLGOR IAITH
DYDDIAD:	7 Ebrill 2022
TEITL:	Diweddariad ar waith Hunaniaith – Menter Iaith Gwynedd
AWDUR:	Uwch Ymgynghorydd Iaith a Chraffu
PWRPAS YR ADRODDIAD	Cyflwynir yr adroddiad hwn er mwyn rhoi cefndir i aelodau'r Pwyllgor am waith a blaenoriaethau cyfredol y fenter.

1. Cefndir

1.1 Bwriad sylfaenol Hunaniaith, Menter Iaith Gwynedd yw cynyddu cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ym mhob rhan o'u bywydau ac ym mhob cymuned ledled Gwynedd. Yn yr adroddiad hwn, edrychir yn ôl ar y flwyddyn ddiwethaf a chyflwyno esiamplau o waith y swyddogion er mwyn gwella dealltwriaeth yr Aelodau o'r math o ymyraethau sydd yn cael eu cynllunio ar draws y gwahanol feysydd.

2. Trosolwg o waith 2021-2022

2.1 O ganlyniad i Covid-19 penderfynwyd parhau i ddarparu a datblygu adnoddau a gweithgareddau ar-lein yn bennaf a cheisio darparu gweithgareddau wyneb yn wyneb pa fo hynny'n addas. Blaenoriaethwyd gweithgareddau plant, pobl ifanc a dysgwyr gan fod hyn wedi ei nodi fel blaenoriaeth gan y mwyafrif a wnaeth ymateb i holiadur Hunaniaith ynghylch beth a ddylid ei wneud er mwyn hybu a hyrwyddo'r Gymraeg yn y sir.

2.2 Parhawyd i roi cefnogaeth i annog a chynnal gweithgareddau yn yr ardaloedd a ddewiswyd i'w targedu cyn cychwyn cyfnod Covid-19 sef Abersoch, Nefyn, Y Bala a Bangor. Yn dilyn cyhoeddi data cyfrifiad 2021 ynghylch yr iaith Gymraeg a derbyn gwybodaeth am ganlyniadau ymgynghoriad Ardal Ni 2035 byddwn yn edrych ar adnabod ardaloedd newydd i'w targedu a chreu rhaglen waith newydd i'r fenter.

2.3 Yn dilyn cyflwyno achos busnes i'r Cabinet mis Tachwedd 2021 penderfynodd y Cabinet gymeradwyo ymrwymiad £203,880 o'r Gronfa Trawsfurfio, yn unol â dymuniad Grŵp Strategol Hunaniaith, er mwyn ariannu swydd ychwanegol llawn amser, Pen Swyddog Hunaniaith, am gyfnod o 4 blynedd. Pwrpas y swydd yw arwain ar y gwaith o sefydlu'r fenter fel endid annibynnol, gan ganolbwyntio ar ddenu grantiau newydd a chodi incwm, gwella'r cyswllt cymunedol, denu mwy o aelodau cymunedol i'r Grŵp Strategol gan arwain y fenter fel uned o fewn y Cyngor am y tro. Cymeradwywyd y cais gan y Cyngor llawn mis Mawrth 2022 ac yn sgil hynny penodwyd Iwan Hywel fel Pen Swyddog Hunaniaith. Bydd yn cychwyn yn ei swydd newydd mis Mai.

Prosiectau penodol

2.4 Creu adnoddau a gweithgareddau newydd ar-lein

2.4.1 Pecyn Digidol Ymwybyddiaeth Iaith

Gan nad oedd modd mynychu ysgolion i gynnal ein sesiynau Ymwybyddiaeth Iaith: 7 Peth Pwysig, amlygwyd bod angen creu fersiwn digidol ohono. I'r perwyl hwn, penderfynwyd defnyddio rhaglen Doodle ac i gomisiynu Engan Creadigol i gynhyrchu'r gwaith graffeg perthnasol. Cyn hynny, rhaid oedd creu sgrïpt a bwrdd stori fel modd i gyfleu'r cynnwys a ddymunwyd, ac i gloi comisiynwyd Leisa Gwenllian i drosleisio'r delweddau. Rhannwyd fersiwn uniaith Gymraeg a fersiwn gydag isdeitlau; ynghyd â chwis Cymraeg a Dwyieithog ar Kahoot! gydag ysgolion Gwynedd, grwpiau ieuencid y sir, ac ar ein cyfryngau cymdeithasol. Cafwyd adborth cadarnhaol iawn gan yr ysgolion - *"Dwi'n ei licio fo'n fawr iawn ac mae o'n adnodd gwerthfawr iawn i'w gael yn ddigidol i gyflwyno'r hanes a dechrau trafodaeth efo plant. Y Cwis Kahoot hefyd yn codi brwdfrydedd...gwych!"* Gellir gweld y fideo drwy glicio'r isod:

Fideo Ymwybyddiaeth Iaith: https://youtu.be/f6GI_Oa0C2w
Dolen Cwis Cymraeg - <https://kahoot.it/challenge/002104556>
Game PIN: 002104556

2.4.2 Pecyn Digidol 'Cyflwyniad i Iaith a Diwylliant Gwynedd'

Ar Fawrth 1af, lansiodd pecyn digidol ar wefan Uned Iaith y Cyngor, yn cynnwys llyfryn i'w rannu gyda newydd-ddyfodiaid i Wynedd ac â phobl sy'n ystyried dod i Wynedd i fyw. Mae'n cynnwys gwybodaeth am y lle canolog sydd gan y Gymraeg yng nghymunedau Gwynedd, y manteision a geir o'i siarad, cyfeiriad at bolisi iaith ysgolion Gwynedd a'r gefnogaeth sydd ar gael i blant, i bobl ifanc ac oedolion i'w dysgu. Bu i Hunaniaith gydlynw a chomisiynu 3 fideo i gyd-fynd â'r llyfryn gyda chwmni Snapyn TV, fel a ganlyn:

- Gwers blasu efo Ann Bierd:
Rho gynnig arni: ychydig eiriau <https://youtu.be/f5NceTctfe0>
- Dysgu a Mwynhau yn Gymraeg:
Stori Alex <https://youtu.be/5gtitaJX0h8>
Stori Carrie <https://youtu.be/yYXFWyZqchl>

2.4.3 Cyfres fideos 'Ar y Llwyfan'

Yn sgil diffyg cystadlu byw ers dwy flynedd, daeth i'r amlwg mewn sgysiau â phobl ifanc bod pryder parthed cystadlu byw mewn eisteddfodau. Mewn trafodaethau â swyddogion Urdd Eryri a Meirionnydd penderfynwyd creu adnodd i godi hyder cystadleuwyr Blwyddyn 10 a dan 19 oed yn benodol, sef cyfres o 3 fideo byr "dosbarth meistr" dan y teitl Ar y Llwyfan, sef:

- Llefaru gyda Bethan Elin <https://youtu.be/AbawBqzvGng>
- Cerdd Dant gyda Catrin 'Toffoc' Jones <https://youtu.be/IJX9ZbzipioA>
- Canu Unawd gyda Ffion Emyr <https://youtu.be/Ydbj8lRsyOs>

Er eu hanelu at gystadleuwyr Blwyddyn 10 a dan 19 oed, mae negeseuon y fideos, mewn gwirionedd, yn berthnasol i bawb sy'n cystadlu. Recordiwyd y gyfres yn Stiwdio Sain dechrau Ionawr gan gwmni FfotoNant, a'u golygu mewn da bryd i'w rhannu gydag ysgolion Gwynedd ac aelwydydd Cymru benbaladr cyn y dyddiad cofrestru.

2.4.4 Llywfan Llŷn

Bu'n nod gan Anni Llyn, yr awdur a'r gyflwynwraig o Fotwnnog i sefydlu ysgol lwyfan ym Mhen Llŷn ers tro. Roedd ymweliad yr Eisteddfod Genedlaethol a Llŷn ac Eifionydd yn 2021 yn ysgogiad iddi fynd ati o ddifri i wireddu'r freuddwyd. Fodd bynnag pan darodd Covid -19 yng ngwanwyn 2020 rhaid oedd i'r cynlluniau aros. Rhag bod y cynlluniau yn sefyll yn eu hunfan daeth Hunaniaith i'r adwy a chynnig partneriaeth i Anni ddechrau cynnig gweithgaredd ar-lein i blant yn eu cartrefi drwy gyfrwng Zoom. Dros y gaeaf yn 2020-21 ac hefyd gaeaf 2021-22 cynigwyd 17 o weithdai ar foreuau Sadwrn ar themâu oedd yn cynnwys actio, canu, llefaru, dawnsio a sgriptio. Hyd yn hyn mae 35 o blant wedi ymuno a'r gweithdai; y mwyafrif ohonynt o Llŷn, sawl un o rannau eraill o Wunedd ac ambell un o Bowys.

2.4.5 Clwb Gemau Fideo

O sylweddoli a gwerthfawrogi pwysigrwydd gemau fideo yn gymdeithasol i blant a phobl ifanc, daeth Hunaniaith a Mentrau Iaith eraill y gogledd ynghyd eleni er mwyn rhannu sgiliau a dyletswyddau, a galluogi'r capasiti i gynnal gweithgaredd mor boblogaidd. Ar wahân i'r ochr drefniadol, rôl swyddogion y Mentrau yw llenwi bylchau chwarae lle bo'r angen ond yn bennaf i sgwrsio gyda'r chwaraewyr a thrwy hynny sicrhau mai'r Gymraeg sy'n cael ei siarad. Dyma enghraifft o gynllunio iaith ar lefel micro drwy ddylanwadu ar arferion iaith. Yn dilyn twrnamaint cychwynnol tra phoblogaidd, cynhaliwyd sesiynau misol rheolaidd gyda 2 grŵp oedran: 7-11 a 12-15. Mae'n broses o ddysgu parhaus i wella'r ddarpariaeth ond mae'r rhai sy'n mynychu'n mwynhau'n arw. Dyma adborth gan un sydd wedi bod yn mynychu yn rheolaidd - *"Dwi wedi mwynhau'r sesiwn yn fawr iawn. Mae chwaraer fi efo pony club a dwi 'rioed wedi cael rhywbeth fel 'na, a dwi finally wedi ffeindio rhywbeth, a dwi rili wedi enjoio fo."*

2.4.6 Cwisiau Kahoot!

Mewn cydweithrediad â swyddogion Mentrau Iaith eraill y gogledd, crëwyd cwisiau ar Kahoot i ddathlu Diwrnod Shwmae Su' mae, Dydd Santes Dwynwen, Dydd Miwsig Cymru a Dydd Gŵyl Dewi. Gwahoddwyd ysgolion y sir i ymuno yn yr hwyl ynghyd â'u rhannu ar ein cyfryngau cymdeithasol. Mae'r niferoedd canlynol yn perthyn i Hunaniaith yn unig ac yn adlewyrchu'r angen am y math yma o adnodd:

- **Diwrnod Shwmae Su' mae:** 471 o chwaraewyr
- **Dydd Santes Dwynwen:** 930 o chwaraewyr
- **Dydd Miwsig Cymru:** 1,498 o chwaraewyr
- **Dydd Gŵyl Dewi:** 1,011 o chwaraewyr

2.4.7 Cynhadledd 16+

Mewn cydweithrediad â Sgiliaith, Coleg Cymraeg Cenedlaethol a Grŵp Llandrillo Menai cynhaliwyd y 4ydd mewn cyfres o gynadleddau ar y thema Cymraeg: Cyfle & Cyflog i godi ymwybyddiaeth o fanteision a gwerth y Gymraeg ymysg pobl ifanc 16+, a thrwy hynny ddylanwadu ar eu defnydd iaith i'r dyfodol. Canolbwyntiwyd ar fyfyrwyr y sector digidol / gemau fideo eleni gan gynnig rhaglen o siaradwyr gwadd fel a ganlyn:

Cynhadledd Gwerth y Gymraeg yn y Byd Digidol Bore Gwener, Chwefror 18fed, Zoom

Agor y gynhadledd: Aled Jones Griffith, Pennaeth Coleg Menai a Meirion-Dwyfor
Araith agoriadol: Garfield Lloyd Lewis, Gogledd Creadigol
Llywela Owain, Hunaniaith
Pryderi ap Rhisiart, M-Sparc
Orig Jones, Tinint
Owain Saunders-Jones, Atebol
Siwan Owen, Electronic Arts
Guto Rhun, Hansh
Bedwyr Rees, Rondo
Gair i gloi: Paul Edwards Rheolwr Celfyddydau Creadigol Coleg Menai

Bwriad y cynadleddau yw codi ymwybyddiaeth o fanteision y Gymraeg mewn busnes, rhannu profiadau ac arferion da, ac yn bennaf oll, ysbrydoli. Bu 48 fynychu'n rhithiol o amrywiol safleoedd y Grŵp, er gwaetha storm Eunice!

2.4.8 Kariad

Un o arferion da Hunaniaith yw cynnig cefnogaeth gychwynnol i unigolion llawrydd sy'n awyddus i gynnal darpariaeth nad yw eto ar gael yn y Gymraeg yn lleol. Pan glywsom am brosiect arloesol Kariad gan Karen Wynne i ymdrin â cholled a newid ymhlith plant cynradd, gwelsom y byddai'n berthnasol a llesol i fynychwyr canolfannau iaith y sir.

Wedi cyfarfodydd â swyddogion Adran Addysg Cyngor Gwynedd aethpwyd ati i gydlynu peilota sesiwn hanner diwrnod rhyngweithiol yn llawn hud a lledrith ym mhob un o'r 4 canolfan iaith gynradd, yn saff dros y we. Cafwyd ymateb cadarnhaol dros ben i'r gweithgareddau hyn nes i'r Adran Addysg gyllido rhagor o sesiynau yn y canolfannau iaith ar gyfer y tymor dilynol, gyda'r awydd i ymestyn y ddarpariaeth i ysgolion cynradd y sir drwy'i gynnwys yn eu strategaeth Grant y Gymraeg, a bod

darpariaeth gyfatebol yn cael ei gynnig i oedrannau uwchradd yn ogystal. Mae Hunaniaith ar hyn o bryd yn cychwyn y broses o hwyluso datblygu'r cynnwys ar gyfer yr oedran hŷn drwy gynnig cefnogaeth bellach i Karen. Dyma enghraifft o adborth a gafwyd

2.4.9 Paned a Sgwrs Dysgwyr Dwyfor

Pob bore Llun oddi ar gwanwyn 2020 mae swyddog Hunaniaith yn Nwyfor wedi ymuno a sesiwn Paned a Sgwrs Dysgwyr Dwyfor drwy gyfrwng MS Teams. Mae'r gwasanaeth Dysgu Cymraeg yn yr ardal hon o Wynedd wedi hwyluso'r sesiwn ers cychwyn argyfwng Covid-19 ac mae'n parhau i fod yn ddigwyddiad poblogaidd i hyd at 25 o ddysgwyr pob wythnos. Rhennir pawb sy'n ymuno rhwng nifer o ystafelloedd llai gyda swyddog Hunaniaith yn cymryd y cyfrifoldeb am 4 neu 5 o siaradwyr mwy medrus am awr o sgwrsio. Bellach mae Hunaniaith wedi bod yn bresennol mewn mwy na 60 o sesiynau wythnosol ac wedi adeiladu perthynas dda gyda'r tiwtoriaid a'r dysgwyr fel eu gilydd; perthynas sydd wedi esgor ar gydweithio effeithiol ar brosiectau eraill megis Teithiau Cerdded Dysgwyr Dwyfor a Dysgwyr Dan Do.

2.5 Ail gyflwyno gweithgareddau wyneb yn wyneb

Yn sgil llacio rheolau Covid-19 penderfynwyd ail gychwyn gweithgareddau wyneb.

2.5.1 Teithiau Cerdded Dysgwyr Dwyfor ac Arfon

Drwy gydweithio effeithiol gyda'r tiwtoriaid Dysgu Cymraeg yn Nwyfor ac Arfon trefnodd Hunaniaith ddeg o deithiau yn y ddau ddalgylch yn ystod haf 2021; **6** yn y naill ardal a **4** yn y llall. Hanfod pob taith oedd bod yna unigolyn lleol, wedi ei wahodd gan Hunaniaith yn arwain pob un o'r teithiau. Rhoddodd hynny flas lleol unigryw i bob un o'r teithiau. Rhoddodd gyfle hefyd i'r dysgwyr ymarfer eu sgwrsio, ddod i adnabod hanes a thirwedd y fro ac i gymhathu i'r gymdeithas Gymraeg ei hiaith.

Ymwelodd y teithiau yn ardal Dwyfor a ac ardal Y Rhiw, Llanbedrog, ardal Tudweiliog a Phorth Ysgaden, Nantmor, glannau afon Dwyfor a Borth-y-gest. Bu teithiau Arfon yn crwydro tref Caernarfon, Penygroes, Y Felinheli a Bethesda. Llwyddwyd i ddenu arweinwyr hynod wybodus a difyr gan gynnwys Gwyneth Glyn, Twm Morys a Rhys Mwyn. Yn ogystal a'r teithiau yma, a gynhaliwyd yn ystod yr wythnos cafwyd un daith neilltuol ar ddydd Sul ym mis Medi pan aeth Rhys Mwyn a 22 o ddysgwyr Cymraeg a siaradwyr profiadol ar daith i Dre'r Ceiri.

2.5.2 Teithiau Cerdded Dro & Jangyl

Fel dilyniant i Glwb Sgwrsio Rhithiol haf y llynedd ar gyfer dysgwyr ardal Llanberis, comisiynwyd tiwtor Cymraeg lawrydd leol, Ann Bierd, i gydlynu ac arwain teithiau wyneb yn wyneb drwy gydol y flwyddyn (gydag addasiad munud olaf i sesiwn rhithiol yn yr hydref oherwydd y tywydd). Rhoddwyd y teitl Dro & Jangyl i'r gweithgareddau er mwyn pwysleisio eu natur anffurfiol i roi cyfle i ymarfer siarad a dysgu am dirwedd a hanes lleol.

2.5.3 Diwrnod Tylwyth Teg

Ar y dydd Sadwrn agosaf i Hirddydd Haf trefnwyd taith gerdded i anrhydeddu'r Tylwyth Teg a chydabod eu pwysigrwydd i lèn gwerin Cymraeg. Cymraeg iaith gyntaf oedd mwyafrif y mynychwyr gyda 3 dysgwr rhugl. 'Roedd yr awyrgylch yn braf gydag ymdeimlad o werthfawrogiad o fod mewn gweithgaredd cymdeithasol unwaith eto. Dyma'r tro cyntaf i 'r rhan fwyaf i fod yng nghwmni rhai nad oedd yn eu swigen. Cadwyd at reolau diogelwch Covid drwyddi draw gan ddiwallu pryderon a galluogi pobl i fwynhau cwmni'i gilydd.

<https://www.facebook.com/hunaniaith/photos/3942951849092418>

2.5.4 Dysgwyr Dan Do

Gan fod y tywydd yr hydref a'r gaeaf yn anwadal ar gyfer teithiau cerdded aed ati i drefnu ymweliadau i ddysgwyr Cymraeg a lleoliadau o hynodrwydd neu ddi-ddordeb hanesyddol. Cafwyd ymweliad a'r Ysgwrn ddiwedd mis Hydref; ymweliad a fu'n hynod boblogaidd gyda'r 11 a ymunodd a hi. Ddechrau Rhagfyr ymunodd 14 o ddysgwyr a'u cefnogwyr ac ymweliad i Storiell ym Mangor ond bu rhaid gohirio ymweliad ac Amgueddfa Lloyd George ym mis Ionawr oherwydd ymlediad feirws Omicron.

2.5.5 Sesiynau Cymraeg NATURIOL

Comisiynwyd **Catrin Roberts**: tiwtor Cymraeg llawrydd, naturiaethwraig a mam i blentyn ifanc o ardal 'Stiniog, i gynllunio ac arwain cyfres o sesiynau drwy gydol y flwyddyn i gyfuno dysgu Cymraeg a chodi ymwybyddiaeth o fyd natur i blant bychain a'u hoedolion. Ffocws y sesiynau oedd natur, hanes a mwynhau: gan ddysgu cystrawennau ac enwau Cymraeg wrth gerdded, sylwi, a chwarae gemau syml. Cafwyd adborth cadarnhaol:

"We have really enjoyed the walks, it's helped us with our Welsh, we've learned interesting facts and had a really good time."

"Dwi'n hoffi'r'r grŵp a dysgu Cymraeg Naturiol in such an unpressured kind of walk. Hoping to join you again. Diolch."

2.5.6 Helfa Drychfilod Nefyn:

Cydweithiwyd gydag Amgueddfa Forwrol Llŷn i drefnu sawl gweithgaredd i blant dros yr haf. Trefnwyd Helfa Drychfilod i blant oedran cynradd yng ngweirglodd yr Amgueddfa ar y 26.08.21; lleolir yr Amgueddfa mewn eglwys hynafol yng nghanol y dref, y fynwent ganol oesol yw'r weirglodd. Daeth Anita Daimond o Antur Natur <<https://www.facebook.com/anturnatur/>> i arwain y gweithgaredd; cafodd 11 o blant o 7 o deuluoedd ddwy awr o ddifyrrwch yn chwilota'r weirglodd am infertebratau ac arachnidau. Cwblhawyd y prynhawn gyda phosau, cwis a lluniaeth, oll yn ar awyr agored.

2.5.7 Nefyn yn Oes y Tywysogion

Trefnwyd y gweithgaredd cyfnod pontio hwn ar y cyd gydag Amgueddfa Forwrol Llŷn ar 16.10.21 o dan arweiniad Rhys Mwyn yr archeolegydd. Mynychwyd y gweithgaredd gan 18 o unigolion, 6 ohonynt yn blant a'r gweddill yn unigolion, nifer ohonynt heb blant yn y gweithgaredd ond oedd ac awydd i fwynhau taith o dan arweiniad Rhys Mwyn yn Nefyn.

Profodd y gweithgaredd i fod yn boblogaidd ymysg y plant, eu teuluoedd a'r oedolion eraill. Yn y dyfodol mi fydd Hunaniaith a'r Amgueddfa yn cydweithio i ddarparu teithiau, sgysiau a gweithgareddau i oedolion yn ogystal ag arlwy i blant a phobl ifanc. Dangosodd yr adborth fod awydd gan oedolion, a dysgwyr Cymraeg i ymuno a gweithgareddau cyfrwng Cymraeg sy'n dehongli hanes, treftadaeth a'r amgylchedd yng nghyd-destun Nefyn a'r cyffiniau.

Dyma beth o'r adborth a gafwyd:

'Mwy o hyn plis'

*"Bore gwerth chweil, a hynod o falch ein bod wedi cael y maen i'r wal o'r diwedd!
Mae Rhys yn hwyliog, hawddgar, ac rydym yn hoff iawn o gydweithio gyda fo".*

2.5.8 Dathliad Deian a Loli

Trefnwyd y dathliad yma o'r gyfres deledu hynod boblogaidd i blant yn wreiddiol 'nol ym mis Mawrth 2020 ond fel pob trefniant arall yn y mis tyngedfennol hwnnw fe'i gohiriwyd.

Comisiynwyd Emyr Gibson a Gwion Aled, y ddau ohonynt yn actorion gyda phrofiad helaeth o weithio gyda phlant a phobl ifanc i arwain bora o weithgareddau ar thema Deian a Loli.

Cafodd y plant cyfnod pontio gyfle i ymarfer o sgriptiau o'r gyfres ac i ail greu'r golygfeydd o flaen sgrin werdd. Ar y diwedd cafodd y plant wyluo eu hunain ar gefndir digidol o'u dewis.

2.5.9 Gweithdy Celf Prosiect Ceridwen

Comisiynwyd Branwen Haf Williams i arwain gweithdy i gwblhau prosiect a gychwynnodd jest cyn y Clo Mawr ar thema Ceridwen. Cafodd y 4 murlun sy'n adrodd stori Gwion Bach eu cwblhau'n gelfydd gan 8 disgybl o flwyddyn 10 Ysgol Godre'r Berwyn. Bydd y gwaith terfynol, wedi'u fframio, i'w gweld gyferbyn â mynedfa Theatr Derek Williams i groesawu cynulleidfaoedd i'r theatr - cam cadarnhaol arall ymlaen wedi hirlwm Covid-19.

2.5.10 Prosiect Awyr Agored Bangor

Dyma brosiect sy'n anelu at weithio yn ddwys gyda charfan fechan o bobl ifanc, er mwyn gweld a ellir dylanwadu ar batrymau ac arferion iaith drwy ymyrraeth gyson. Caiff y prosiect ei arwain, dan gomisiwn, gan Wasanaeth Awyr Agored yr Urdd ac mae'n cynnwys gweithgareddau awyr agored i 15 o bobl ifanc sy'n mynychu Ysgol Tryfan. Mae'n eu cyflwyno i weithgareddau newydd ac i hanes a daearyddiaeth leol yn ogystal â chodi ymwybyddiaeth am gyfleoedd cyflogaeth mewn maes twf yn lleol.

Mae'r prosiect yn cael ei gydlynu gan Swyddog Canolfan Datblygu Iaith Bangor sy'n aelod o staff Hunaniaith ac yn cael ei ariannu gan Fenter Iaith Bangor. Y gobaith yw ymgeisio am grant er mwyn ehangu'r prosiect yn y dyfodol a chynnig lle i rai o ddisgyblion Ysgol Friars hefyd.

3. Y dyfodol

Mae'r flwyddyn ddiwethaf wedi cynnig cyfleoedd newydd i Hunaniaith ddatblygu ac esblygu. Gyda phenodiad Pen Swyddog newydd i'r fenter, a fydd yn cychwyn mis Mai, gellir symud ymlaen gyda chanolbwyntio ar greu dyfodol cynaliadwy i'r fenter fel endid annibynnol o'r Cyngor.

Dros y misoedd nesaf byddwn yn rhoi sylw i:

- adolygu strwythur llywodraethu'r fenter a chryfhau'r cyswllt cymunedol
- sicrhau adnoddau priodol a ffrwd incwm rheolaidd
- cynllunio rhaglen waith newydd yn seiliedig ar dystiolaeth sy'n adlewyrchu dymuniadau trigolion lleol
- gwella ein marchnata
- parhau i gydweithio gydag eraill a chynorthwyo grwpiau cymunedol er mwyn hyrwyddo'r Gymraeg ar lawr gwlad.

4. Argymhelliad

Argymhellir bod y pwyllgor yn derbyn a nodi'r adroddiad.